

CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN VIỆC VẬN DỤNG KẾ TOÁN TRÁCH NHIỆM TẠI CÁC DOANH NGHIỆP ĐẮC LẮK

Nguyễn Hà Hồng Anh¹, Bùi Thị Hiền¹

Ngày nhận bài: 31/7/2022; Ngày phản biện thông qua: 27/9/2022; Ngày duyệt đăng: 01/10/2022

TÓM TẮT

Kế toán trách nhiệm (KTTN) đã được vận dụng tại nhiều nước trên thế giới. Tuy nhiên có rất ít nghiên cứu về áp dụng KTTN tại Đắk Lắk, Việt Nam. Sử dụng phương pháp điều tra, bài báo xác định được các yếu tố ảnh hưởng đến việc vận dụng KTTN tại các doanh nghiệp Đắk Lắk. Kết quả cho thấy 5 nhân tố có ảnh hưởng tích cực đến việc vận dụng KTTN với mức độ tác động lần lượt là: Sự phân cấp quản lý trong doanh nghiệp, nhận thức của nhà quản trị về KTTN, trình độ của nhân viên kế toán, chi phí tổ chức KTTN và quy mô doanh nghiệp. Kết quả nghiên cứu này cung cấp một số định hướng cho các doanh nghiệp Đắk Lắk trong việc vận dụng KTTN.

Từ khóa: Doanh nghiệp, Đắk Lắk, kế toán trách nhiệm.

1. MỞ ĐẦU

KTTN là một trong những nội dung của kế toán quản trị và là hệ thống kế toán tập hợp kết quả theo từng lĩnh vực thuộc trách nhiệm cá nhân, nhằm giám sát và đánh giá kết quả của từng bộ phận trong tổ chức (Phạm Văn Dược và Đặng Kim Cương, 2010). Khi vận dụng KTTN, thông thường các bộ phận trong DN sẽ được phân chia thành các trung tâm trách nhiệm (chi phí, doanh thu, lợi nhuận và đầu tư). KTTN không chỉ giúp các doanh nghiệp (DN) đánh giá hiệu quả hoạt động mà còn giúp đưa ra các quyết định quản lý như kiểm soát chi phí và lập kế hoạch lợi nhuận (Biswas, 2017). Trên thế giới, KTTN đã được tìm hiểu và vận dụng ở nhiều nước như Bangladesh (Fowzia, 2011), Jordan (Hanini, 2013), Turkey (Karasioglu và Gokturk, 2012)... Tại Việt Nam, KTTN vẫn còn là vấn đề khá mới, do đó việc nghiên cứu và tổ chức KTTN là một yêu cầu cấp thiết đối với các DN.

Với lợi thế về vị trí chiến lược, trong những năm gần đây, nền kinh tế của tỉnh Đắk Lắk phát triển không ngừng, cùng với đó là sự gia tăng nhanh chóng về số lượng DN. Hiện tại, số lượng DN của Đắk Lắk chiếm 30,5% khu vực Tây Nguyên, 0,8% cả nước và xếp thứ 22 cả nước về số lượng DN hoạt động, tuy nhiên, số lượng DN tạm ngừng kinh doanh, giải thể cũng tăng mạnh (Phạm Văn Thiện, 2020). Như vậy, có thể thấy tình hình hoạt động của các DN hiện còn chưa ổn định. Điều này đòi hỏi phải có cách thức, biện pháp giúp cho các DN Đắk Lắk không những hoạt động ổn định lâu dài mà còn tăng hiệu quả kinh tế. Áp dụng KTTN sẽ giúp các DN Đắk Lắk đánh giá đúng hiệu quả của các bộ phận, bên cạnh đó còn giúp cho các DN đưa ra những quyết định quản lý phù hợp, từ đó tăng lợi nhuận. Như vậy, công tác KTTN đối với các DN Đắk Lắk là hết sức cần thiết.

Tuy nhiên hiện nay công tác KTTN trong các DN trên địa bàn Tỉnh còn chưa được chú trọng, nhiều DN còn chưa tiếp cận được với phương pháp kế toán này cũng như còn nhiều yếu tố ảnh hưởng đến việc vận dụng KTTN tại các DN Đắk Lắk. Trong khi đó, các nghiên cứu về vấn đề KTTN trên địa bàn Tỉnh còn rất hạn chế. Do đó việc nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến việc vận dụng KTTN tại các DN Đắk Lắk là hết sức cần thiết.

2. MỤC TIÊU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Xác định các nhân tố và mức độ ảnh hưởng đến việc vận dụng KTTN tại các DN Đắk Lắk.

2.2. Nội dung nghiên cứu

Kiểm định độ tin cậy của các nhân tố, phân tích nhân tố khám phá, kiểm định sự tác động của các biến độc lập lên biến phụ thuộc và kiểm định sự phù hợp của các giả thuyết nghiên cứu.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu

a. Số liệu thứ cấp

Số liệu thứ cấp được thu thập từ các công trình nghiên cứu, các sách, tạp chí... có liên quan đến đề tài.

b. Số liệu sơ cấp

Số liệu sơ cấp được thu thập qua bảng câu hỏi được thiết kế theo thang đo Likert với 5 mức độ (1: Hoàn toàn không đồng ý đến 5: Hoàn toàn đồng ý).

- Chọn điểm nghiên cứu: Đề tài thực hiện tại những địa điểm có nhiều DN hoạt động (thành phố Buôn Ma Thuột, huyện Ea Kar, huyện Krông Pắc, huyện Krông Năng và huyện Cư M'gar).

- Phương pháp chọn mẫu: Phân tổ theo địa bàn sau đó chọn mẫu ngẫu nhiên thuận tiện trong mỗi tổ.

¹Khoa Kinh tế, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Nguyễn Hà Hồng Anh; ĐT: 0978311579; Email: nhhanh@ttn.edu.vn.